

SVETOVÝ DEŇ VODY

Svetový deň vody ([angl. World Water Day](#)) je určený na [22. marca](#) už od roku [1993](#). Vyhlasuje ho každoročne [Organizácia Spojených národov](#) (OSN).

Svetový deň vody sa zameriava na to, aby sa do pozornosti dostali problémy týkajúce sa zásobovania pitnou vodou, zvýšenie povedomia verejnosti o dôležitosti zachovania a ochrany zdrojov vody a pitnej vody, na zachovanie zdrojov liečivých prameňov, na zvýšenie účasti a spolupráce vlád, medzinárodných agentúr, mimovládnych organizácií a

súkromného sektoru na organizácii osláv Svetového dňa vody.

Život sa rozvíjal v oceánoch a prostredníctvom vývoja sa jeho časť prispôsobila životu na zemi. Počas celého vývoja života na zemi voda bola a nikdy neprestala byť najdôležitejšou vecou v našom živote, pretože aj my sa skladáme predovšetkým z vody.

Vodu potrebujeme k prežitiu, a preto sa stáva aj predmetom medzinárodného záujmu. Téma vzácnych vodných zdrojov sa dá využiť aj vo vyučovacom procese. OSN odhaduje, že až 783 miliónov obyvateľov planéty (11%) je bez prístupu k pitnej vode. Každý rok tak zomiera 1,5 až 2,5 milióna ľudí na nedostatok vody. Tento problém je teda rovnako akútny ako napríklad malária.

Nedostatok vody však nespôsobuje len úmrtia, ale ovplyvňuje aj ďalšie oblasti života ako vzdelávanie, výživa, poľnohospodárstvo či zdravotnícky systém. Problémy súvisiace s vodou sa môžu týkať prístupu k vode (napríklad cez suché obdobia, či závislosť na susednej krajine), konzumácie (pri ekologickej havárii), ale aj obchodu s ňou (príklady privatizácie miestnych zdrojov, aktuálne v Južnej Amerike). K zvyšovaniu napätia prispieva populačný rast v oblastiach závislých na dodávkach vody, znečistenie, prípadne náhle ekologické krízy, ale aj globálne otepľovanie. Do týchto problémov často vstupujú okrem štátov aj lokálni aktéri a nadnárodné korporácie či medzinárodné organizácie. Aktéri, aktívni v industrializácii rozvojových krajín, často podporujú napríklad výstavbu vodných priehrad. Ak ale rieka prechádza viacerými krajinami, priehrada ovplyvní aj okolité štáty. Príkladom môže byť plánovaná etiópska priehrada na Níle. Egypt, na dolnom toku Nílu, je však výrazne závislý na vodných zdrojoch z rieky (a to aj v poľnohospodárstve, či odpadovom hospodárstve). Každá zmena prietoku tak môže spôsobiť krajine závažné problémy. Ďalšími podobne rizikovými oblasťami, s obmedzenými zdrojmi vody, sú aj Brazília, Blízky východ, či stredná Ázia.

Voda – základná podmienka života

Voda je jednou z najzákladnejších ľudských potrieb a podmienok života na Zemi, ktorú často považujeme za samozrejmú. Prečo aj nie? Stačí nám zapnúť kohútik v kuchyni či kúpeľni ... a voilá - voda tečie. A tečie. A tiekla by snáď donekonečna, keby sme kohútik nevypli.

Vplyvom globálneho otepľovania sa naša Zem skutočne otepľuje a vysychá, letá sú teplejšie, zimy miernejšie, zrážok je čoraz menej, klesajú hladiny potokov, riek, morí,

roztápajú sa ľadovce, to všetko ste už určite počuli. Varovania odborníkov nad nami visia už niekoľko rokov a mnohí z nás si stále neuvedomujú, ako nesmierne dôležitá je napríklad "obyčajná" voda.

Naša Zem je úžasne rôznorodá a v rôznych kútoch sveta majú ľudia k dispozícii rôzne množstvo vody, ktoré je závislé aj od množstva zrážok. Aj na našom milovanom Slovensku pozorujeme z roka na rok viditeľnejší pokles zrážok. V minulom roku bolo v Novom Meste nad Váhom zaznamenaných len 388,7 mm zrážok, čo je o 36 % menej ako je dlhodobý priemer zaznamenaný medzi rokmi 1989 a 2018. Ak vám tento pokles nič nehovorí, možno vás zaujme skutočnosť, že oblasti, v ktorých je ročný úhrn zrážok nižší ako 250mm už predstavujú suché zrážkové pásma a sú tiež klasifikované ako púšte či polopúšte.

Vážme si vodu, ktorú máme. Nebuďme ľahostajní k svojej planéte. Dáva nám život, ktorý je podmienený prítomnosťou vody. Bez vody hynú rastliny, zvieratá i ľudia, krajina sa mení z lesov vo vyprahnuté púšte. Nemeňme Zem, práve naopak, pomôžme jej spať sa a vrátiť jej plnú silu a krásu. Každý z nás dokáže pre Zem niečo urobiť. Začnime napríklad tým, že budeme opatrnejší aj pri narábaní s vodou. Spotreba vody na osobu a deň je len pri sprchovaní 40 litrov. Ďalších 40 litrov minieme pri praní, rovnako splachovaním toalety spotrebujeme 40 litrov vody. Na upratovanie, pitie, varenie a umývanie riadu spotrebujeme spolu denne 25 litrov vody. Obyčajné vypnutie kohútika počas umývania zubov, mydlenia či šampónovania vlasov nám ušetrí nie len obrovskú spotrebu vody, ale v konečnom dôsledku aj veľmi slušnú sumu peňazí.

Ako dlho človek vydrží bez vody?

Bez vody vydrží človek horko – ťažko 72 hodín (3 dni), potom hrozí, že upadne do mdlôb.

Konečný nedostatok vody je dramatický:

- 1% nedostatku vody v tele spôsobuje smäd
- 5% nedostatku vody v tele zapríčiňuje teplotu
- 10% nedostatku vody v tele prestávajú pracovať obličky, opúcha jazyk a svaly dostávajú kŕče. Človek nedokáže chodiť.
- Pri strate viac ako 20% vody v tele prestávajú pracovať orgány, koža začína praskať a často môže nastať smrť.

Pusti si video na You Tube:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ss7wkMwf2KQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=wEAKN0AVXg>
https://www.youtube.com/watch?v=M5yt_uFARI4

4 min (česky)
52 min (česky)
6 min (slovensky)

Zdroj: wikipedia

<https://www.enviroportal.sk/vyznamne-udalosti/94>
<https://globalnevezdelavanie.sk/voda-zdroj-zivota-aj-napatia/>
<https://www.soaphoria.sk/sk/blog/voda-zakladna-podmienka-zivota-na-zemi-b347.html>
<https://zn.sk/ako-dlho-vydrzi-clovek-bez-jedla/>

Vypracovala: Mgr. Katarína Jandová, 1.9.2022

Pracovný list

A) Odpovedajte na otázky:

1. Kto vyhlásil Svetový deň vody?
2. V ktorom roku bol vyhlásený Svetový deň vody?
3. Napíš, kde všade je na Zemi voda.
4. Kde sa život vyvíjal na Zemi?
5. Koľko percent obyvateľov našej planéty je bez prístupu k pitnej vode?
6. Čo spôsobuje nedostatok vody?
7. V súvislosti s globálnym otepľovaním čo sa deje s vodou na Zemi?
8. Koľko litrov vody minieš denne pri sprchovaní? Vypočítaj, koľko to je za rok, keď sa sprchuješ každý deň.
9. Ako dlho dokáže človek vydržať bez vody?

B) Informácie nájdí na internete:

- Napíš tri kúpeľné mestá na Slovensku.
- Aké skupenstvá môže mať voda?
- Akú časť našej planéty tvorí voda?
- Akú časť našej planéty tvorí zem?
- Nájdí tri NAJ Slovenska alebo našej planéty, ktoré súvisí s vodou.

C) Vyfarbi obrázok – Kolobeh vody

